

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-352-1-10>

РИЗИКИ ТА ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЯКІСТЬ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ МСФЗ

RISKS AND FACTORS AFFECTING THE QUALITY OF ACCOUNTING INFORMATION ACCORDING TO IFRS

Засадний Б.А.

*доктор економічних наук, доцент,
завідувач кафедри обліку та аудиту
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Bohdan Zasadnyi

*Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Accounting and Audit
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Kyiv, Ukraine*

В умовах застосування МСФЗ в системі бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю суб'єкта господарювання виникають інформаційні ризики, що мають певний вплив на якість облікової інформації про фінансовий стан та результати діяльності. Проте, слід зазначити, що рівень невизначеності для ризиків бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю загалом набагато нижчий, ніж для ризиків фінансово-господарської діяльності. Відтак процесом передбачення та мінімізації наслідків ризиків бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю можливо керувати. У табл. 1 наведено способи ідентифікації, види оцінки та методи управління ризиками бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю.

Виявлення ризиків бухгалтерського обліку та оцінка їх наслідків в умовах МСФЗ слід розглядати як одне з важливих завдань внутрішнього контролю, оскільки від можливості контролю та управління ризиками залежить якість облікової інформації. Контроль якості облікової інформації набуває актуального значення в умовах застосування МСФЗ та безпосередньо впливає на ефективність управлінських рішень.

Таблиця 1

**Взаємозв'язок ідентифікації, оцінок
та методів управління ризиками**

Ризики	Способи ідентифікації	Види оцінок	Методи управління
Бухгалтерський облік			
1. Організаційні	1. Класифікаційний 2. Посилальний	1. Аксіологічні 2. Якісні	1. Уникнення 2. Передача 3. Диверсифікація
2. Методологічні	1. Посилальний 2. Описовий	1. Якісні 2. Кількісні	1. Уникнення 2. Приймання 3. Передача
3. Функціональні	1. Класифікаційний 2. Описово-посилальний	1. Якісні 2. Кількісні 3. Аксіологічні	1. Приймання 2. Диверсифікація 3. Передача 4. Розподіл 5. Створення резервів
4. Професійні	1. Класифікаційний 2. Описово-посилальний	1. Аксіологічні 2. Якісні	1. Уникнення 2. Диверсифікація 3. Передача
5. Диджиталізації	1. Класифікаційний 2. Описовий	1. Якісні 2. Кількісні	1. Приймання 2. Передача 3. Розподіл
Внутрішній контроль			
1. Якості облікової інформації	1. Класифікаційний 2. Описово-посилальний	1. Аксіологічні 2. Якісні	1. Передача 2. Диверсифікація 3. Розподіл
2. Функціонування системи обліку і звітності	1. Класифікаційний 2. Описовий 3. Посилальний	1. Якісні 2. Кількісні 3. Аксіологічні	1. Уникнення 2. Передача 3. Диверсифікація
3. Відповідності діяльності законодавчо-нормативним вимогам	1. Посилальний 2. Описовий	1. Якісні 2. Аксіологічні	1. Уникнення 2. Диверсифікація 3. Приймання
4. Ефективності діяльності підприємства	1. Класифікаційний 2. Описовий	1. Якісні 2. Кількісні 3. Аксіологічні	1. Уникнення 2. Передача 3. Диверсифікація 4. Страхування

Джерело: систематизовано автором

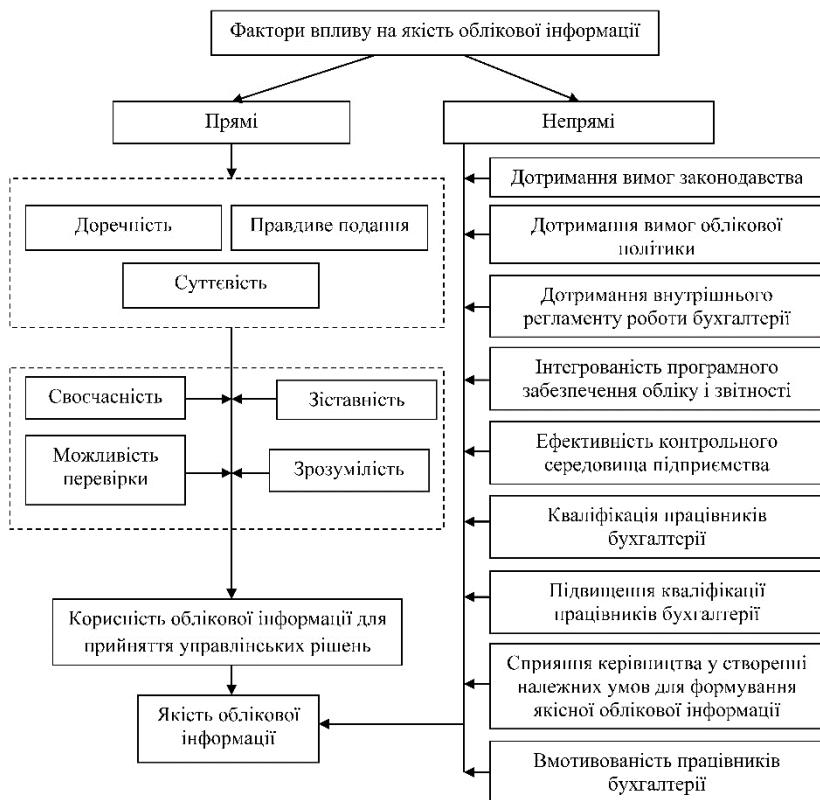
Облікова інформація як специфічний продукт бухгалтерського обліку на підприємстві для задоволення потреб користувачів, повинна відповідати умовам високої якості. Виходячи з цього, виокремлено проблеми, які потребують наукового вирішення: визначення поняття якості облікової інформації та складових її оцінювання; порядок обрання методів розрахунку кількісних та якісних показників оцінки якості облікової інформації; визначення впливу чинників на якість облікової інформації; опрацювання схеми контролю за цими чинниками з позиції суб'єкта господарювання. Важливість оцінки якості облікової інформації для прийняття управлінських рішень та необхідність вдосконалення методики контролю за якістю облікової інформації є надзвичайно актуальні в умовах застосування МСФЗ.

Сутність поняття «якість облікової інформації» логічно трактувати як сукупність факторів, які впливають на формування облікової інформації та визначають її корисність для прийняття управлінських рішень зовнішніми та внутрішніми користувачами. Окреслення переліку таких факторів має важливе значення при здійсненні оцінки якості облікової інформації (рис. 1).

Перелічені прямі та непрямі фактори, що впливають на якість облікової інформації формуються у внутрішньому середовищі функціонування суб'єкта господарювання. На якість облікової інформації також опосередковано впливають фактори зовнішнього середовища функціонування суб'єкта господарювання (політичні, економічні та соціально-культурні).

Процес надання корисної інформації користувачам вважається завершеним, якщо забезпечено дотримання якісних характеристик. Якщо доступність та правдиве подання фінансової інформації незабезпечено, необхідно переглянути підходи до організації бухгалтерського обліку і звітності.

Відповідно до Концептуальної основи фінансової звітності доречність, суттєвість та правдиве подання є основоположними якісними характеристиками інформації. Інші якісні характеристики (зіставність, можливість перевірки, вчасність та зрозумілість) підвищують корисність інформації, але за умови, що така інформація буде доречною та правдиво відображатиме економічні процеси та операції. Таким чином, рівень якості облікової інформації визначається відповідністю якісним характеристикам. З позиції користувача, чим більший кількості якісних характеристик відповідає облікова інформація, тим вищий рівень її якості.

Рис. 1. Класифікація факторів впливу на якість облікової інформації

Джерело: розроблено автором

Отже, надання користувачам якісної облікової інформації позитивно вплине на підвищення ролі та значення бухгалтерського обліку і звітності у системі управління підприємством, а також престижу професії бухгалтера. Оцінка якості облікової інформації вимагає особливої уваги, оскільки низька її якість знижує не лише обґрунтованість управлінських рішень на мікрорівні, а й також результативність макроекономічних процесів розвитку економіки країни загалом. Особливо актуальна оцінка якості облікової інформації

для користувачів в умовах підготовки першої фінансової звітності за МСФЗ. Це зумовлено активізацією інформаційних ризиків через можливу зміну облікових політик, облікових оцінок, трансформаційних коригувань, вимагає розробки нових або удосконалення існуючих процедур та методик внутрішнього контролю підприємства для їх виявлення та оцінки.

Література:

1. Бурдюк О.В. Методи оцінки якості облікової інформації. *Економіка та держава*. 2014. № 3. С. 54–57.
2. Гнилицька Л.В. Бухгалтерський облік як інструмент управління ризиками підприємницької діяльності. *Фінанси України*. 2014. № 3. С. 114–125.
3. Євдокимов В.В. Взаємозв'язок бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю в управлінській діяльності підприємства. URL: <http://ven.ztu.edu.ua/article/viewFile/82676/86064>
4. Єршова Н.Ю. Якість облікової інформації: методичний підхід до оцінювання. *Актуальні проблеми економіки*. 2014. № 8 (158). С. 368–374.
5. Концептуальна основа фінансової звітності. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_009
6. Мельник Г. Модель оцінювання рівнів інформаційних ризиків в корпоративних системах. *Вісник Київського національного університету*. 2015. № 6(171) С. 48–54.
7. Плахтій Т.Ф. Необхідність проведення наукових досліджень, спрямованих на підвищення якості облікової інформації. *Вісник Житомирського національного технологічного університету. Сер. Економічні науки*. 2015. № 3 (73). С. 33–37.